

УДК 159.9:351.74(477)

Є. С. РОМАНЕНКО,

слідчий слідчого відділу Братського відділу поліції

Головного управління Національної поліції в Миколаївській області

КОМУНІКАТИВНА ПІДГОТОВКА СПІВРОБІТНИКА ОРГАНУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Аналізується підготовка та своєрідна майстерність взаємодії працівника Національної поліції України з населенням. Також розглядається питання щодо вміння збирання інформації через комунікаційні якості поліцейського.

Ключові слова: комунікація, поліцейський, Національна поліція України, населення, взаємодія.

Вже близько чотирьох років пройшло з початку створення нової поліції. Мотивацією створенню нової модернізованої структури даного правоохоронного органу слугувало те, що в «старій міліції» було багато зрадників законодавства та кодексу честі правоохоронця, а акцентувалась увага на такому ганебному аспекті, як хабарництво. Тобто, дуже ганебним є те, що, особа, яка повинна боротися з таким явищем, є найбільш активним представником, який не цурається отримувати неправомірну вигоду з рук суспільства. Також слід акцентувати увагу на частому використанні зі сторони працівників той самої міліції агресивного стилю, а іноді навіть репресивного, вирішення службових питань.

Вище зазначене твердження не є наклепом на стару міліцію, оскільки можна навести приклад агресивного ставлення до суспільства зі сторони «старої міліції». Даним прикладом є події в смт. Врадіївка, Миколаївської області, внаслідок якого недовіра населення по відношенню до правоохоронців зростає в рази. Але слід зазначити, що велика кількість правоохоронців «старої міліції» в різних областях були чесними співробітниками і несли службу у відповідності до літери закону.

Гаслом нової Національної поліції України стало «Служити та захищати». Модернізація структури правоохоронного органу вбачала, що співробітники новоствореного органу стануть ближче суспільства, будуть прислухатися до потреб громадськості та її бажань [1].

Багато говорили, як законодавці, так і представники апарату МВС України про те, що першочерговим завданням «Нової поліції» буде повернення довіри населення. Дана довіра формується, коли громадянин бачить гуманне ставлення, а також відкритість та прозорість в своїй професійній діяльності, в рамках визначених законодавством.

Закон України «Про Національну поліцію», а саме розділ другий, регламентує принципи діяльності поліції. В даному розділі вказано про відкритість, прозорість діяльності поліції, про взаємодію з населенням на засадах партнерства. Тому що кожного дня, поліцейських під час виконання службових обов'язків безпосередньо спілкується з чималою кількістю громадян. Через що, повинна бути ефективна та конструктивна комунікація правоохоронця з населенням та законодавча підкованість співробітника органу Національної поліції України[2].

Виходячи з вище вказаного слід зауважити, що під час виконання службових завдань, поліцейський повинен бути ввічливим, стриманим під час спілкування з населенням. Наприклад, перебуваючи в складі слідчо-оперативної групи, не завжди є ситуації в яких особи так само ввічливо спілкуються з поліцейським, але потрібно психологічно налаштувати себе в даній ситуації на роботу і не піддаватися емоціям, тобто бути емоційно стійким. Одним із обов'язків поліцейського є коректна, гідна поведінка, так як поліцейський є представником органу виконавчої влади.

Тому, аби відпрацювати зі співробітниками поліції комунікативні здібності, необхідно періодичне проведення тренінгів з залученням різного роду спеціалістів, а також психологів,

так як робота з населенням і робота в колективі, відносини з колегами, це різного роду складний психологічний процес, який потребує психологічної рівноваги при будь-яких обставинах, які складаються під час робочого процесу.

Знайти правильний підхід до різних осіб, це дуже важлива якість поліцейського. Наприклад, під час проведення процесуальної дії, такої як обшук, слідчий вже негативно сприймається особою, на території якої буде проводитися дана слідча дія. Тому є ризик виникнення негативного психологічного фактору, не адекватної поведінки з боку особи по відношенню до поліцейського, а відповідальною особою за правильне проведення обшуку є слідчий органу досудового розслідування, тому професійна комунікація, є важливою складовою слідчого. Це стосується роз'яснення прав особам учасникам процесуальної дії, фіксування процесу обшуку, відповіді на питання, які виникають в учасників процесуальної дії.

Довіра населення, взаємодія з населенням є важливим фактором, тому що нерідко поліцейський потребує участі населення під час проведення слідчих дій, наприклад, залучення громадян в якості понятих під час проведення процесуальної дії. В даному випадку комунікація дуже важлива, так як поліцейський повинен ввічливо звернутися до громадянина з проханням допомогти йому в проведенні слідчої дії.

Також професійна комунікація важлива в службовій діяльності поліцейського під час охорони громадського порядку в період проведення масових заходів. В даний час дуже популярним є відео фіксація, зі сторони населення, несення служби поліцейськими. Нерідко звертання до правоохоронця супроводжується фіксацією на мобільний телефон, тому в даному випадку потрібно максимально бути психологічно стриманим, а також не менш важливо чітко в рамках законодавства дати відповіді на поставлені запитання громадян.

Відійдемо трішки від професійного спрямування комунікації і розглянемо поняття комунікації в загальному плані. Комунікація взагалі дуже тісно пов'язана з діяльністю людини. Будь-яка форма спілкування – це є формою спільної діяльності. В психології існують поняття суб'єктно-об'єктних відносин та суб'єктно-суб'єктних відносин. Форма спілкування в даному випадку – це є суб'єктно-суб'єктні відносини (людина-людина). Зв'язок спілкування і діяльності полягає в тому, що за рахунок спілкування й організовується діяльність. Завдяки спілкуванню організовується та координується діяльність окремих учасників. Під час спілкування розвиваються стосунки між людьми, які раніше були знайомими, а також утворюються нові зв'язки (відбуваються нові знайомства).

Професійне спілкування поліцейського схоже зі звичайним спілкуванням наявністю спільних груп так званих функцій, а саме: інформаційно-комунікативної, регуляційно-комунікативної, афективно-комунікативної.

Інформаційно-комунікативна функція включає в себе такі процеси, як формування, передання та прийом будь-якої інформації. В даному випадку спілкування спрямоване на формування оцінок досягнутих результатів (порівняння поглядів).

Регуляційно-комунікативна функція полягає в регуляції поведінки [3]. Під час спілкування людина регулює як власну поведінку, так і поведінку інших осіб, а також відбувається реакція на дії інших осіб. Під час спілкування з населенням поліцейський повинен проявляти професіоналізм в усіх аспектах. В виразах повинна бути повага, не повинно бути сленгових слів. Також бути які консультації повинні підкріплюватися відсиланням на статтю або в цілому на нормативно-правовий акт. Відповіді повинні бути короткими та по суті, без зайвих умовиводів. Все це дасть змогу зберегти чітку, строгу поведінку та «дисциплінованість» проведення бесіди як зі сторони представника правоохоронного органу так і з боку громадянина, який спілкується з поліцейським.

Але, бувають випадки, коли особа звертається за допомогою до працівника поліції, в стані схвилюваному, якщо в особи щось трапилося. В даному випадку, поліцейський повинен зберігати емоційну стійкість, але поєднана з більш м'яким ставленням, до громадянина, а також з намаганням заспокоїти та запевнити, що його питання можна вирішити і в подальшому буде вирішене.

Афективно-комунікативна функція. Дана функція відповідає за емоційну сферу людини. Нерідко спілкування може вплинути на емоційну складову поліцейського, а також на особу, з якою поліцейський проводить бесіду, веде діалог. Тому правильне емоційне налаштування поліцейського на розмову є дуже важливою складовою, а також позитивне налаштування особи, з якою спілкується поліцейський, є підставою того, що спілкування завершиться без негативних прецедентів.

Але якщо звернути увагу на роботу органу досудового розслідування, то бувають випадки, що будь-яка зі сторін кримінального провадження може прийти до слідчого, вже в негативному емоційному стані. В даному випадку представник правоохоронного органу повинен бути, як сам емоційно спокійним і давати відповіді керуючись законодавством, так і повинен докласти зусиль, аби особа заспокоїлася, чітко сформулювала свою скаргу.

Виходячи з цього можна зробити невеличкий висновок, що однією з особливостей професійного спілкування поліцейського є своєрідне формування міжособистісних стосунків.

Г. Андреев виділяє три сторони спілкування: комунікативну (обмін інформацією), інтерактивну (взаємодія) та перцептивну (розуміння людини людиною)[3].

В роботі усіх підрозділів Національної поліції України комунікативна сторона є основною. Наприклад, по дворовий обхід під час огляду місця події по приїзду слідчо-оперативної групи. Дільничний офіцер поліції або працівник карного розшуку, повинен опитати людей, які проживають неподалік місця, де було скоєно кримінальне правопорушення. Не завжди люди готові допомогти, через свою недовіру до працівників правоохоронних органів. Тому «нова поліція» повинна показати та довести, що нові правоохоронці більш культурні, комунікативно розвинені та законодавчо підковані.

Підсумовуючи вище зазначене слід зауважити, що з реформуванням відбувся своєрідний перехід системи з карального органу до сервісної служби, де велика увага приділяється професійній комунікації правоохоронця, що веде до рамок партнерства з населенням та зростання довіри до правоохоронних органів.

Список бібліографічних посилань

1. Московчук М. О. Підготовка поліцейських: професійна комунікація // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. праць [за матеріалами II міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 21 квіт. 2017 р.] / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. спец. фіз. підготовки. Харків, 2017. С. 112–115. URL: http://univd.edu.ua/general/publishing/konf/21_04_2017_1/pdf/21.pdf (дата звернення: 08.02.2019).
2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 08.02.2019).
3. Трофімов Ю., Рибалка В., Гончарук П. Психологія : підручник / за заг. ред. С. Головка. Київ : ЛИБІДЬ, 2003. 469 с.

Надійшла до редколегії 10.02.2019